

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Liberec

Inspekční zpráva

Mateřská škola se speciální třídou

Jugoslávská 1, 460 10 Liberec

Identifikátor zařízení: 600079121

Zřizovatel: Město Liberec, náměstí Dr. E. Beneše 1, 460 59 Liberec

Školský úřad Liberec, Masarykova 18, 460 31 Liberec

Termín konání orientační inspekce: 27., 29. a 30. března 2000

Čj.	083 158/00-1076
Signatura	oh4at108

CHARAKTERISTIKA ZAŘÍZENÍ

Mateřská škola je ve dvoupatrové vile umístěné v zahradě. V roce 1999 byla trojtřídní škola rozšířena o čtvrtou speciální třídu pro děti s vadami řeči. Pedagogický sbor tvoří osm odborně způsobilých pedagogů, ve speciální třídě obě učitelky absolvovaly studium speciální pedagogiky, jedna ve studiu dále pokračuje.

Speciální třída je umístěna v rekonstruovaných prostorách bývalého služebního bytu. Herna a třída jsou pro stávající počet dětí vyhovující, vybavení je dobré, ředitelka akceptuje požadavky učitelek a postupně pomůcky doplňuje.

Všechny prostory jsou účelně využívány, slouží pro činnosti dětí. Průběžně probíhá obnova vybavení. Poškozené obložení ve vstupní chodbě vyžaduje opravu.

Školní zahrada je prostorná, udržovaná, zastíněná vzrostlými stromy. Od hlavní komunikace je chráněná živým plotem. Její vybavení (náradí, domečky, pískoviště atp.) splňuje požadavky na rekreační a relaxační činnost dětí.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVACÍ ČINNOSTI

Plánování a příprava vzdělávací činnosti

Dlouhodobým hlavním cílem vzdělávací práce školy je všestranný rozvoj osobnosti dítěte. Při plánování výchovně-vzdělávací práce vychází škola z modifikace Programu výchovné práce pro mateřské školy (MŠ ČSR čj. 33 483/83-201) - Časově tematických plánů. Využíváno je i dalších odborných publikací a časopisů (Školka plná zábavy, kurikulum Jaro, Léto, Podzim, Zima autorek Opravilové a Gebhartové, Informatorium, Pastelka). Střednědobé plány jsou děleny podle výchov, nejsou v nich uvedeny úkoly, ale obsah činnosti. Všechny složky vzdělávací činnosti jsou v nich rovnoměrně zastoupeny. V krátkodobých tematických plánech je rovněž uváděn obsah práce, který sleduje logické souvislosti zařazených činností a vztah k tématu. V systému plánování nejsou stanoveny dílčí cíle a úkoly.

Plánování spontánních činností probíhá ve dvou směrech. Jeden je situován do okruhu cílených úkolů a témat v určitém časovém horizontu a druhý jako kompenzační, kdy si dítě může zvolit hry a činnosti dle svého uvážení, nálady a zájmu.

Speciální péče se opírá o texty Speciální pedagog v mateřské škole, o publikace zejména autorů Vyštejna, Balášové, Sováka, Fanturové. Důraz je kladen na osobnostní rozvoj a komunikaci dětí s cílem odstranit handicap dítěte a vytvořit podmínky pro jeho socializaci v dalším vzdělávání a životě.

Individuální logopedická péče (dále jen ILP) vychází z logopedické diagnostiky a respektuje speciálně-pedagogické zásady.

Kolektivní logopedická péče (dále jen KLP) probíhá v souladu s vývojovou řadou hlásek, průpravná jazyková cvičení obsahují všechny požadované okruhy.

V průběhu inspekční činnosti byly všechny učitelky na práci pečlivě připraveny. Měly jasnou představu, co chtějí děti naučit, které poznatky a dovednosti upevnit a procvičit. Byla pozorována návaznost na jejich předcházející zkušenosti a poznatky.

Podmínky vzdělávací činnosti

Rozpis služeb učitelek zajišťuje účelné využití jejich pracovní doby, souběžné působení během vycházek, při saunování, dalších aktivitách (pěvecký sbor, keramika, logopedie, plavání, bruslení) a akcích (divadlo, výlety, galerie atp.).

Prostory mateřské školy jsou maximálně využity pro činnost dětí. Promyšlenost, účelnost, kultivovanost a estetická působivost jejich uspořádání a vybavení je zcela mimořádná. Děti se podílí na úpravě prostředí zejména výtvarnými pracemi. V současné době je obnovována a upravována ložnice dětí v přízemí. Promyšlená výměna a doplňování hraček a pomůcek sleduje hlavní cíl činnosti školy - rozvíjení celé osobnosti dítěte. Současným trendům práce v předškolních zařízeních odpovídá i doplňování školní knihovny odbornou a dětskou literaturou. Pro práci ve speciální třídě jsou vytvořeny velmi dobré podmínky jak po odborné stránce, tak po materiální. Ve třídě jsou vhodně sestaveny pracovní stolky, které umožňují přehledné rozmístění pomůcek a funkční organizování KLP. Zákoutí vytvořená v sousední herně umožňují intimitu při tvořivých i námětových hrách.

Didaktická technika (výukové nahrávky na kazetách), kytara, klavír byly využívány průběžně a cíleně.

Velmi volný režim, možnost dětí volit si z nabídky a řízená činnost ve skupinách dává dětem dostatek času na volnou hru i při jejich pozdějším příchodu do zařízení. V době inspekce jen velmi mírně převažovala řízená činnost nad spontánní. Vzhledem k malým prostorám je možnost pohybu částečně omezena. V jedné velké herně, vybavené jako tělocvična se děti všech tříd střídají. Ke zlepšení hygieny prostředí je v ní umístěna a využívána čistička vzduchu.

V průběhu dne jsou dětem k dispozici nápoje, učitelky jim je v pravidelných intervalech nabízejí. Pitný režim byl využíván spíše organizovaně než spontánně.

Talentované děti navštěvují pěvecký sbor, vedený učitelkami školy. Všechny děti cvičí jógu (dvě skupiny), kterou vede lektorka placená rodiči. Pro zájemce je nabízeno seznamování s angličtinou a plavání. Kroužky vede lektorka a cvičitelka, rodiče výuku platí. Pro otužování škola využívá vlastní saunu. Vzhledem k nevyhovujícímu bazénu jsou děti pouze sprchovány.

Mateřská škola je ve čtvrti rodinných domků a vilek, většina dětí má dobré rodinné zázemí. Spolupráce s rodiči je velmi dobrá. Děti jsou klidné, projevují zájem o nabízené činnosti. Kvalita a výsledky práce školy jsou těmito skutečnostmi příznivě ovlivněny.

Řízené a spontánní činnosti

Použité metody a formy práce odpovídaly konkrétním činnostem i složení tříd. Obecně převažovala práce ve skupinách. Frontálně byla realizována literární výchova ve speciální třídě i rozumová výchova, tělesná výchova a ranní cvičení v ostatních třídách. Všechny děti se také účastnily každodenního krátkého soustředění v kruhu. Frontální činnosti byly časově přiměřené, respektovaly schopnost soustředění dětí. Ve velké míře bylo využíváno prvků tvořivé dramatiky a akčních her, které podporovaly rozvoj dětské fantazie i tvořivosti a vedly k aktivnímu učení. Velmi účinné bylo využití relaxační hudby při cvičení. V průběhu celého dopoledne si děti volily mezi spontánní nebo řízenou činností. I pro spontánní činnost byla připravena nabídka her a prací k tématu, které děti mohly, ale nemusely využít. Organizace tělesné výchovy byla pro děti nová, vnášela do jejich reakcí nejistotu, déle trvalo, než se v situaci zorientovaly. Promyšlená a zažitá organizace ostatních činností umožňovala dětem volně hovořit, vzájemně spolupracovat, uplatnit se podle svých schopností a individuálního tempa. Učitelky nenásilně využívaly náhodně vzniklých situací k upevňování a ověřování poznatků. Přejít mezi jednotlivými činnostmi byl nenásilný. Výrazným přerušením průběhu dopoledne byl přechod na svačinu do společné jídelny. Kultura stolování byla na vysoké úrovni. Rozvíjení a upevňování hygienických a společenských návyků je samozřejmostí, jejich úroveň odpovídá věku dětí. V sebeobsluze jsou děti samostatné, potřebná pomoc je poskytována nejmladším a nově přijatým dětem.

Řízené činnosti vedou děti k respektování určitých pravidel jednání a komunikace, podílu na společném plnění úkolů.

Ve speciální třídě jsou ILP a KLP režimově přizpůsobeny dobře, kdy jsou děti schopny maximálního soustředění a aktivní spoluúčasti na stanoveném programu.

Dětem, které mají potíže se soustředěním a zvládnutím grafomotoriky je věnována individuální péče. Ve speciální třídě realizuje učitelka s několika dětmi metodu dobrého startu. Dětem, které mají logopedické nedostatky, se věnují učitelky s logopedickým kurzem. Tuto činnost garantuje logopedická asistentka, která provádí poradenskou činnost i pro rodiče.

Jako nepřímá motivace působila úprava prostředí a nabízené činnosti směřované k tématu. Průběžně využívaná motivace (hádanky, písničky, hry, obrázky) působila na emoce dětí, podněcovala je k aktivní účasti na činnostech. K hodnocení jednání druhých a sebehodnocení bylo využito rozhovoru při pravidelném soustředění v kruhu. Děti dokáží velmi dobře formulovat nežádoucí způsoby jednání. Ohodnotit chování svých kamarádů i svoje vlastní je pro ně obtížnější. Vedení učitelek při formulování soudů bylo cílené a přínosné. Možnost vybrat si z nabídky různě náročných činností, povzbuzování i pomoc ze strany učitelek vedly k posilování sebedůvěry a samostatnosti dětí. K ověřování znalostí a dovedností využívají učitelky záměrně zařazených činností (hry, soutěže, práce s pracovními listy), které mají charakter systematické zpětné vazby i nahodilých situací.

V jednání učitelek vůči dětem nechyběly zdvořilostní formulace a zásady společenského chování. Děti je přebírají, objevují se i v jejich vzájemném jednání. Slovní projevy dětí a učitelek byly vyvážené. Mnoho dětí má vady řeči, vedení učitelek k pečlivé a správné výslovnosti bylo citlivé a důsledné zejména ve speciální třídě, kde jsou děti se závažnými nedostatky v komunikaci. Ve škole je vytvářeno prostředí důvěry, spolupráce a tolerance k dalším handicapům. Příležitostí a časového prostoru pro vzájemnou komunikaci dětí a učitelek i dětí navzájem bylo dostatek v průběhu celého dne, byla bezprostřední a otevřená. Vztahy mezi učitelkami a dětmi měly převážně partnerský charakter.

Hodnocení kvality vzdělávací činnosti

Sledované řízené činnosti probíhaly ve skupinách i frontálně, děti měly možnost výběru. Učitelky byly dobře připraveny, využívaly ve velké míře pomůcek. Měly jasnou představu, čeho chtějí ve zvolené činnosti dosáhnout. Promyšlená organizace, zvolené metody a formy práce i nápaditá motivace vedly k zájmu dětí, k jejich sebeuplatnění a úspěšnosti. Nový způsob organizace tělesné výchovy děti akceptovaly, uspokojil jejich potřebu pohybu, zkvalitnil jejich pohybové dovednosti. Spolupráce a komunikace dětí s učitelkami byla přirozená a hojná. Řízené činnosti byly hodnoceny jako velmi dobré.

Spontánní činnosti se z větší části prolínaly s činnostmi řízenými. Učitelky připravily nabídku her a činností směřovaných k tématu, část dětí ji využila, ostatní si volně vybíraly podle svého zájmu. Mohly využít všech prostorů, přístup k hračkám a pomůckám je volný. Zásahy učitelek do her byly výjimečné, zaměřovaly se na nabídku pomůcky a hračky vedoucí k dalšímu rozvinutí hry, na vyžádání poskytovaly radu. Během her byly pozorovány přátelské vztahy mezi dětmi, pěkné oslovování, vzájemná spolupráce. Děti se často obracely na učitelky se spontánním sdělováním svých zážitků, učitelky tuto komunikaci povzbuzovaly a rozvíjely. Spontánní činnosti byly hodnoceny jako vynikající.

Plánování spontánní a řízené činnosti koresponduje s programem školy. Je kladen důraz na osobnostní rozvoj dítěte, na reedukaci, kompenzaci handicapu a socializaci dětí při dalším vzdělávání. Kvalitní práci zajišťují pedagogicky a odborně způsobilé učitelky.

Ve speciální třídě je garantována péče učitelkami, které mají odbornost ve speciální pedagogice. Vybavení umožňuje tvůrčí práci učitelek i aktivní spoluúčast dětí při jednotlivých činnostech. Ředitelka školy usiluje o zabezpečení speciálních pomůcek.

Vzdělávací činnost školy byla hodnocena jako velmi dobrá až vynikající.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Cíle výchovně-vzdělávací práce jsou chápány jako dlouhodobé, jsou jasně formulovány a v ročním plánu rozvedeny. Vycházejí z prostředí mateřské školy, personálního složení i převažujícího sociálního složení docházejících dětí. Stanoveným hlavním prostředkem realizace je dramatická výchova. Záměry odpovídají zájmům a schopnostem učitelek, jsou jimi přijímány. Hlavní úkoly uvedené v ročním plánu přispívají k naplňování stanovených cílů. Střednědobé tematické plány zahrnují jednotlivé složky výchov, je zaznamenán obsah, ne vždy jsou stanoveny výchovně-vzdělávací úkoly, či cíle. Vzhledem k tomu, že speciální třída byla zřízena k začátku školního roku a plně odborně obsazena až v průběhu roku, zaměření speciální péče nebylo v plánu rozvedeno.

Plánování ILP vychází z logopedické diagnostiky dětí, je garantováno SPC a logopedickou asistentkou. V individuálních plánech jsou uvedeny všechny potřebné informace, není v nich zaznamenávána zpětná vazba.

Oblast řízení školy tvoří dílčí plány (porad, kontrolní činnosti, spolupráce s dalšími subjekty), řády školy, úkoly a kompetence pracovníků, povinnosti pracovníků i požadavky a záměry týkající se úprav, údržby a vybavení prostředí školy.

Plánování je funkční, odpovídá reálné situaci.

Organizování

Kompetence pracovníků a jejich pravomoci jsou začleněny v ročním plánu práce. Organizační a vnitřní řád školy nebyl předložen, ředitelka tento dokument zpracovává. Vnitřní řád pro rodiče má jasná pravidla, vychází z úzké vzájemné spolupráce školy a rodičů.

Povinná dokumentace je vedena na předepsaných tiskopisech. Drobné připomínky byly k obsahu a formě třídní dokumentace (plánování výchovně-vzdělávací činnosti, zápisy do přehledů výchovné práce, vedení záznamů v individuálních plánech, zavedení kartotéky dětí ve speciální třídě) a byly s ředitelkou projednány. Ochrana důvěrných informací je dostatečně zajištěna.

Vnitřní informační systém probíhá ve dvou fázích. První je založena na každodenním kontaktu ředitelky s ostatními pracovníci, druhá prostřednictvím plánovaných pedagogických rad a operativních porad, které jsou uskutečňovány dle potřeby.

Vnější informační systém je založen na každodenním kontaktu učitelek s rodiči, kteří mají volný přístup do tříd. Rodiče mají také možnost využít konzultační a metodické pomoci logopedické asistentky, která má ve škole logopedickou poradnu. V šatnách dětí jsou k dispozici další písemné informace. Zápisy ze společných schůzek rodičů nebyly vedeny. Na veřejnosti se škola prezentuje ve výtvarných soutěžích a ve sborovém zpěvu. V době inspekce byly s dětmi připravovány výtvarné práce na výstavu v městské radnici.

Velmi dobře funguje spolupráce s logopedickou poradnou, se speciálně-pedagogickým centrem pro vady řeči (dále jen SPC) a pedagogicko-psychologickou poradnou (dále jen PPP).

Velkým přínosem byla realizace videotréninku (SPC), který byl pořízen přímo při práci s dětmi ve speciální třídě.

Škola zajišťuje keramický a hudební kroužek, saunování, kurz plavání a logopedické poradenství. Lektory je vedeno seznamování s anglickým jazykem a cvičení jógy.

Vedení a motivování pracovníků

O všech svých záměrech ředitelka s pracovníky školy hovoří a diskutuje, přijímá jejich názory. Přijaté závěry jsou akceptovány. Při zadávání úkolů vychází ředitelka ze schopností a možností jednotlivých pracovníků. Kultivovaný způsob jednání a přátelské vzájemné vztahy učitelek přispívají k dobré výchovně-vzdělávací práci školy. Ředitelka přijímá nové trendy v oblasti předškolní výchovy, účastní se vzdělávacích akcí a účast umožňuje i pedagogům. Poznatky ze vzdělávacích akcí jsou ostatním předávány na poradách. Odborná a metodická pomoc je vzájemná, kromě ředitelky ji v oblasti logopedie poskytují speciálně vzdělané učitelky. Kritéria hodnocení jsou stanovena. Vzhledem k tomu, že po vzájemné dohodě je všech osm učitelek zaměstnáno na plný úvazek, snížil se podíl nadtarifních složek mezd. Jejich diferenciací je malá, všichni pracovníci svým způsobem přispívají ke kvalitní práci školy.

Kontrolní mechanismy

Kontrolní činnost vykonává ředitelka pravidelně, o svých poznacích si vede interní záznamy. Běžné nedostatky řeší okamžitě, závažnější a obecnější jevy jsou projednávány na poradách. V oblasti pedagogické vychází z obecných cílů směřovaných k naplňování dlouhodobých záměrů školy. V plánu hospitační činnosti jsou stanoveny specifické cíle hospitací u jednotlivých učitelek. Ze zápisů a z přímého sledování rozboru hospitované činnosti vyplývá schopnost ředitelky postihnout podstatné jevy, objektivně hodnotit práci učitelek a poskytovat jim metodickou pomoc.

Hodnocení kvality řízení

Ředitelka má jasnou představu o práci školy, ostatní pracovnice školy ji přijaly. Systém plánování je funkční. Přestože nebyly písemně zpracovány organizační řád školy a vnitřní řád pro pracovníky, organizační uspořádání v praxi probíhá velmi dobře. Povinná dokumentace a další dokumentace je vedena s drobnými formálními nedostatky.

Informační systém odpovídá velikosti školy, existuje velmi dobrá spolupráce s odbornými pracovišti (logopedická poradna, SPC, PPP). Účinné kontrolní mechanismy, demokratický styl řízení i metodická pomoc přispívají k dobré úrovni výchovně-vzdělávací práce školy. Odborné schopnosti a způsob jednání ředitelky příznivě ovlivňují dobré mezilidské vztahy na pracovišti i vztahy s rodiči a zřizovatelem. Úkoly a povinnosti vyplývající z funkce plní ředitelka zodpovědně, řízení školy bylo hodnoceno ČŠI jako velmi dobré.

DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ

- Ředitelka vytvořila a zabezpečila velmi dobré podmínky pro činnost speciální třídy.
- Ve všech třídách byla tvůrčí atmosféra a velmi dobrá vzájemná komunikace.
- Dětem ve speciální třídě je věnována péče na vynikající úrovni.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Rozhodnutí o změně zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení čj. 105/99 ze dne 30. prosince 1999,
- jmenování do funkce ředitelky na základě konkursního řízení s účinností od 1. července 1992 a závěry periodického hodnocení zn. 200/235/98/Kr,
- roční plán školy na školní rok 1999/2000, výroční zpráva za školní rok 1998/1999,
- přílohy ročního plánu: plán kontrolní činnosti, plán hospitací, plán porad, spolupráce s rodiči, spolupráce se základní školou, oblasti vzdělávání pracovníků, plánované aktivity a akce, režim dne, řády školy, požadavky na zlepšení prostředí zajišťované v rámci školy, osobní spisy pracovníků, kritéria hodnocení,
- kopie rozhodnutí o přijetí, evidenční listy dětí, přehledy docházky dětí, přehledy výchovné práce, plány výchovně-vzdělávací práce, plány speciální péče, individuální plány dětí, zprávy odborných pracovišť o vyšetření dětí,
- hospitační záznamy, zápisy z porad,
- výkaz o mateřské škole k 5. říjnu 1999, kniha úrazů,
- kronika.

ZÁVĚR

Plánování pedagogické činnosti včetně speciální péče respektuje individuální zvláštnosti, možnosti a potřeby dětí. V systému plánování nejsou jasně formulované dílčí úkoly a cíle. Podmínky po stránce pedagogického obsazení jsou vynikající, po materiální velmi dobré. Výchovně-vzdělávací činnost školy byla hodnocena jako velmi dobrá až vynikající. Úroveň speciální péče byla vynikající. Úkoly a povinnosti vyplývající z funkce plní ředitelka zodpovědně. Řízení školy bylo hodnoceno jako velmi dobré.

Pozitiva :

- Zcela výjimečná kultivovanost, estetická působivost, účelnost a promyšlenost vybavení interiérů,
- kultivovaný způsob jednání učitelek mezi sebou i vůči dětem.

Negativa :

- Chybí stanovení dílčích úkolů a cílů ve střednědobých a krátkodobých plánech.

Doporučení:

- Činnost speciální péče zahrnout do výroční zprávy,
- pro další školní rok začlenit do ročního plánu práce kapitolu speciální péče,
- doplnit dokumentaci školy dle konzultace,
- věnovat pozornost výchovně-vzdělávacím plánům, stanovit cíle a úkoly,
- ve spolupráci se zřizovatelem řešit opravu vstupní chodby a problém bazénu v sauně.

Datum vyhotovení inspekční zprávy a složení inspekčního týmu

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Věra Jirkalová	v. r.
Členové týmu	Mgr. Miloslava Paclíková	v. r.

V Jablonci nad Nisou dne 19. dubna 2000

Datum a podpis ředitelky předškolního zařízení stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 27. dubna 2000

Razítko

Ředitelka předškolního zařízení Podpis

Eva Hulínská

v. r.

Předmětem inspekce bylo zhodnocení činnosti předškolního zařízení dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitelka předškolního zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Dobrý	Negativa a pozitiva v rovnováze, průměrná úroveň
Ještě vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.
Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Školský úřad	11. května 2000	083 178/00-1076
Zřizovatel	11. května 2000	083 179/00-1076

Připomínky ředitelky předškolního zařízení

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Bez připomínek